

at Skolen og Kirken ikke har noget til fælles. Jeg mener tværtimod, at de har det vigtigste til fælles — jeg tænker ikke her paa Lærernes Tilslutning til og Arbejde i Kirken, det er af underordnet Betydning, og det kan man temmelig hurtigt blive færdig med —, men jeg tænker paa Børnene. Skolen og Kirken har Børnene til fælles, den allerstørste Del af Folkeskolens Børn er barnedøbte, og de barnedøbte hører til Folkekirken; før de blev Folkeskolens Børn, var de Folkekirkens, og de kan ikke komme ud af Folkekirken, undtagen deres Forældre eller Værge træder ud sammen med dem, eller de selv melder sig ud, naar de bliver voksne. Altsaa staa Folkeskolen og Folkekirken i Virkeligheden fælles om Børnene, og jeg skulde dog mene, at det er det vigtigste, man kan have sammen. Barnedaaben hviler paa Hjem, Kirke og Skole, og det maa der tages Hensyn til i Skolens Arbejde.

Jeg er overbevist om, at hvis man vil rejse en Kamp paa dette Spørgsmaal, hvad jeg ikke ønsker, man skal, men hvis man vil det, vil man her i Landet komme til at høste den samme Erfaring som i andre Lande, hvor en saadan Kamp er blevet rejst, nemlig at den vil blive baade bitter og langvarig og aldeles ikke vil ende med Sejr for dem, der ønsker Kirkens Indflydelse afskaffet. Man har rejst en saadan Kamp i Holland, og man har rejst en saadan Kamp i Frankrig, men de Resultater, man er naaet til dér, er sikkert ikke af en saadan Beskaffenhed, at man skulde ønske dem gentaget her i vort Land. Jeg ønsker derfor at undgaa en saadan Kamp, og jeg ønsker derfor et samlet Tilsyn for vor Folkeskole, der bliver saaledes sammensat, at det tager berettiget Hensyn til alle Sider, ogsaa til Kristendomsundervisningen, ogsaa til det Forhold, at den allerstørste Del af Børnene er barnedøbte og hører med til Folkekirken.

Jeg skal dernæst omtale nogle Spørgsmaal angaaende selve Lovforslaget. Der er allerede i Dag fremdraget forskellige Ting, hvorom der kan være divergerende Meninger. Der er for det første Uoverensstemmelse om den lokale Skolekommission, og her melder sig straks det Spørgsmaal, om Præsten skal være Medlem af Skolekommissionen eller ikke. I den store Skolekommission har jeg været med til at foreslaa, at Præsten vedblivende skulde være Medlem af Skolekommissionen, og jeg har gjort det ud fra de Betragtninger, jeg nu ganske kort har nævnt: at der skal være en Forbindelse mellem Skolen og Kirken. Men jeg har og-

saa gjort det ud fra en kulturel Betragtning. Navnlig med Hensyn til Landsbyskolen mener jeg, at det tilfører Skolerne en vis Kultur, at Præsten er Medlem af Kommissionen, og jeg har i min Praksis aldrig kunnet komme bort fra, at det var en Vinding, naar Sognepræsten var til Stede ved Aarsprøven. Baade Læreren og Børnene — det er i alt Fald min Erfaring, og jeg har haft adskillige Præster af meget forskellig Anskuelse og Støbning — har altid følt det som et Tab, naar Sognepræsten ikke kunde være til Stede; og det er ikke ud fra rent religiøse Grunde, men ud fra kulturelle Grunde, ud fra Spørgsmaalet om, hvordan man kunde faa sin Skole bedømt, og jeg synes, at saa blev baade de Opgaver, der blev stillet, og Bedømmelsen langt rigere og mere fyldestgørende, naar Sognepræsten var til Stede, end naar han var fraværende. Jeg kan derfor ikke forstaa, at man saadan uden videre vil hævde, at det nu er nødvendigt, at man sætter Præsten udenfor Skolekommissionen. Jeg ønsker, at Kommunen skal betragtes som en Enhed, jeg ønsker, at Kommunalbestyrelsen fuldt ud skal bevare den økonomiske Ledelse af Skolen, men Skolekommissionerne skal have Tilsyn med Skolens daglige Arbejde og følge med i Undervisningen. Og jeg har ikke til Dato set, at man har kunnet fremføre noget mod den Betragtning, jeg alle Dage har gjort gældende, at dette, at Præsten var der, betød en kulturel Berigelse af Skolekommissionen. Jeg kunde godt — men det skal jeg holde mig fra — nævne Eksempler, som viste, at det var ganske umuligt for de læge Medlemmer af Skolekommissionen at bedømme Skolens Arbejde blot nogenlunde rigtigt. Og naar man fremhæver, at Sognepræsten ikke har den pædagogiske Uddannelse, som man maatte forlange, gad jeg egentlig vide, hvor man i mange Kommuner vil finde nogen virkelig pædagogisk uddannede at sætte ind i Skolekommissionen. Præsterne har dog i Regelen søgt forskellige Skoler. Mange af dem har maaske gaaet i Folkeskolen i Byen eller paa Landet, har gaaet i Realskoler, Gymnasier, fuldendt deres Studier ved Universitetet og har gaaet paa Pastoralseminariet. Mange af dem har ogsaa haft Øvelse i at undervise. Jeg gad nok vide, hvor man i Landkommuner vil finde en Mand, om hvem man kan sige, at han staa langt over Sognepræsten i Kendskab til Skolens Arbejde og Undervisning i de forskellige Fag, og at han kan bedømme det Arbejde, der udføres, og hvad der er naaet i Skolen. Af disse Grunde har vi fra konservativ Side ikke kunnet fratage Kravet om, at Præsten